

KŌBŌ ABE

Kastimees

Jaapani keelest tõlkinud Maret Nukke

Tõlgitud väljaandest:

Kōbō Abe

Hako-otoko

Tōkyō, Shinchōsha, 2003

Toimetanud Triinu Tamm

Korrektuuri lugenud Katrin Kern

Kujundanud Maris Kaskmann

Küljendanud Astrid Värv

© Kobo Abe, 1973. Eesti tõlke avaldamiseks on loa andnud Estate of Kobo Abe, keda vahendab Japan UNI Agency, Inc., Tokyo

© Tõlge ja saateks. Maret Nukke ja Loomingu Raamatukogu, 2023

© Kanefoto. Wikimedia. Kinema Junpo, 1967

Kolleegium

Toomas Haug, Tiit Hennoste, Maarja Kangro, Lauri Kitsnik, Hasso Krull, Maria-Kristiina Lotman, Ilona Martson, Mati Sirkel, Elle-Mari Talivee, Marek Tamm, Jaak Tomberg, Udo Uibo

Toimetus

Harju 1, 10146 Tallinn

Tel: 627 6425

E-post: LR@loominguraamatukogu.ee

Trükkinud Tallinna Raamatutrükikoda

ISSN 1406-0515

ISBN 978-9916-713-65-5 (trükis)

ISBN 978-9916-713-66-2 (epub)

NEOPAN SS

UENO PUHASTAMINE HULKURITEST

Täna hommikul vahistati 180 inimest

Selleks et ennetada sarimõrvari nr 109 järjekordset tapatööd, vahistasid Tōkyō Ueno linnaosa Taitō rajooni politseijaoskonna ametnikud 23. kuupäeval enne koidikut Ueno parki ja Keisei liini Ueno jaama maa-alustesse tunnelitesse talvituma asunud hulkurid. Väärteo paragrahvi (hulkurlus ja loata tungimine eravaldusesse) ja liikluseaduse rikkumise (ebaseaduslik viibimine sõiduteel või tunnelis) alusel vahistati pargis asuva Tōkyō kultuurikeskuse taga ja maa-alustes tunnelites kokku 180 isikut, kes viidi Ueno linnaosa politseijaoskonda, kus neilt võeti sõrmejäljed ja neist tehti fotod. Taitō rajooni sotsiaalhoolekande osakond toimetas haiglasse neli isikut, kes väitsid end olevat haiged, ning saatis veel üheksa eakate hooldekodusse. Ülejäänud vabastati vahi alt pärast seda, kui neilt oli võetud kirjalik lubadus „loobuda hulkurlusest“. Kuid tund aega hiljem oli suurem osa neist naasnud oma endisesse asukohta.

MINU JUHTUM

Need on ühe kastimehe märkmed.

Ma istun praegu kasti sees ja alustan märkmete tegemist. Ma olen üleni pappkastis, mis ulatuks mulle täpselt niueteeni, kui ma selle all püsti seisaksin.

Niisiis olen mina praegu kastimees ja see tähendab, et üks kastimees teeb kasti sees istudes ülestähendusi kastimehe elust.

Kuidas valmistada kasti

Materjalid:

tühi pappkast

50 cm küljepikkusega ruut (poolläbipaistvat) kilet

umbes 8 meetrit (veekindlat) teipi

umbes 2 meetrit traati

teravaotsaline väike nuga (tööriist)

(Lisaks tänaval liikumiseks vajalikule tavariietusele varuda kolm vana puldankotti ja paar kummist töösaapaid.)

Kasti valmistamiseks sobib igasugune tühi pappkast, mille laius ja pikkus on üks meeter ning kõrgus enam-vähem meeter ja kolmkümmend sentimeetrit. Aga tegelikult oleks parem, kui see oleks niinimetatud standardkast. Esiteks on standardset kasti lihtsam hankida. Teiseks kasutatakse standardsuurusega kaste enamasti suure hulga erineva kujuga kaupade, nagu näiteks toiduainete ladustamiseks, mistõttu on kasti konstruktsioon vastupidav. Kolmandaks on selliseid kaste üksteisest keeruline eristada. Ja see on ka kõige tähtsam põhjus. Niipalju kui mina tean jutuajamistest teiste kastimeestega, kasutavad nad tegelikult kõik kuubikujulisi standardkaste. Sest juhul, kui kastil on mõni silmatorkav eritunnus, kaotab see suuresti taotlusliku anonüümsuse.

Viimasel ajal on ka tavalised lainepapist kastid küllaltki tugevast ja üsna veekindlast materjalist, seetõttu sobivad nad kõik ühtviisi hästi. Muidugi välja arvatud juhul, kui kasti kavatsetakse kasutada vihma-perioodil. Tavalise kasti ventilatsioon võib olla isegi parem ning selline kast on kergem ja kasutajasõbralikum. Aga neile, kes soovivad sama kasti kasutada pikka aega ja erinevatel aastaaegadel, soovitan ma veekindlat kasti. Selle pind on kaetud vinüülikihiga, ja nagu nimigi ütleb, peab see ülimalt hästi vett. Tuttuuna läigib selle pind, justkui oleks see õlitatud, aga kuuldavasti tekib sellise kasti pinnal lihtsasti staatiline elekter, mis võtab kergesti külge mustust, jättes mulje, nagu oleks kast tolmune. Veekindla kasti servad on ka paksemad kui tavalisel kastil ning näivad veidi lokkivat, mille järgi saab neid hõlpsasti teistest eristada.

Ei ole täpseid protseduurireegleid, mida kasti valmistamisel tuleks silmas pidada, kuid kõigepealt peaks siiski otsustama, kumb kasti ots jääb ülespoole ja kumb allapoole, aga seda võib teha kastile trükitud pildimustri järgi. Või jätta ülespoole see ots, mis on vähem vigastatud, ja lõigata ära alumine osa – igaüks võib talitada oma parema äranägemise järgi. Kui on tarvis palju asju kaasas kanda, jätta pappkasti põhi ära lõikamata ja murra papilapakad lihtsalt sissepoole, kinnitades need traadi ja teibiga – niiviisi saad neid kasutada riiulitena asjade hoidmiseks. Seejärel kinnita teibiga ripnema jäänud papilapakate servad kolmest kohast kasti laes ja ühest külgedel.

Äärmist hoolt nõuab piiluava tegemine. Kõigepealt tuleb paika panna selle suurus ja asukoht. Kuna need parameetrid sõltuvad kastielaniku individuaalsetest mõõtudest, soovitan järgmisi numbraid võtta vaid üldiste soovitusena. Poleks paha, kui ava asetseks nii, et selle ülemine serv jääks kasti laest neliteist sentimeetrit ja alumine serv sellest omakorda kakskümmend kaheksa sentimeetrit allapoole; ava laiuks võiks olla nelikümmend kaks sentimeetrit. Kui oled välja arvestanud, kui paks peab olema üle pea tõmmatud kasti tasakaalustamiseks mõeldud kiht (näiteks mina kasutan selleks pea peale asetatud ajakirju), siis peaks kasti laest mõõdetud neljateistkümmne sentimeetri joon jääma kusagile su kulmude kõrgusele. Sulle võib tunduda, et ava asub liialt madalal, kuid igapäevaelus tuleb harva ette olukordi, kus sa peaksid ülespoole vaatama. Seevastu piiluava alumist poolt kasutatakse sagedamini ja sinu toimetulekut mõjutab see rohkem. Kastiga oleks

keerulisem kõndida, kui sa ei näe vähemalt poolteist meetrit endast ettepoole. Ava laiuse osas ei ole tegelikult väga rangeid nõudmisi. Selle võib paika panna vastavalt vajadusele, peaasi et kast on tugevast materjalist ja laseb hästi õhku läbi. Kuna kast on altpoolt niikuinii avatud, siis võiks piiluava olla võimalikult väike.

Järgmiseks tuleb piiluava ette kinnitada poolläbipaistvast kilest kardin. Sellega on seotud ka üks väike trikk: kile ülemine äär tuleb kleepida teibiga piiluava välisserva külge ning jätta see siis vabalt rippuma, samas ei tohi unustada, et kileribade kinnitamisel peaks nende vahele jätma pilu. See pisike täiendus võib ootamatult vajalikuks osutuda. Pilu peaks asetsema täpselt piiluava keskel. Selleks aseta mõlema kileriba servad paari-kolme millimeetri ulatuses teineteise peale. Seni kuni kast on püstises asendis, varjab selline kardin sind võõraste pilkude eest ning sa saad ringi liikuda, ilma et keegi kasti sisse näeks. Kui kasti pisutki kallutada, avaneb kardinapilu ja sa saad välja piiluda. See on lihtne, kuid äärmiselt peen leiutis, seepärast vali kiletüki materjali hoolikalt. Soovitatav oleks võtta võimalikult paks, ent elastne materjal. Odav kile, mis temperatuuri muutudes otsekohe jäigastub, tekitab probleeme. Iseäranis sobimatu on õhuke kile. Kasti kallutades saad pilu laiust vabalt reguleerida ning kilekardin peaks olema niipalju raske ja elastne, et sa saaksid kastis elada muretsemata iga kergema tuulehoo pärast. Pilu kilekardina sees on kastimehe puhul umbes sama mis väljendusrikas pilk. Oleks vale arvata, et see on lihtsalt üks piiluauk. Vaid väheke pilu suurust muutes on võimalik selgelt väljendada oma suhtumist. Muidugi mõista ei vaata kastist vastu heatahtlikkusest pakatav pilk. Ka kõige pahatahtlikum jõllitamine ei mõju nii ähvardavalt kui sellest pilust paistev sarkastiline pilk. Ilma liialdamata võib öelda, et see on üks väheseid abivahendeid, mis kaitsetu kastimehe käsutuses on. Ma tahaksin näha inimest, kes suudaks stoilise rahuga niisugusele pilgule samaga vastata.

Juhul kui tuleb sageli viibida tihedas rahvamassis, võiks kasti mõlemasse külge teha augukesed. Kasutades jämedamat naela, torika umbes viiesentimeetrise läbimõõduga alale nii palju auke, kui saad, jättes nende vahele piisavalt ruumi, et need ei nõrgestaks lainepapi tugevust. Need avaused täidavad ühtaegu lisapiiluaukude otstarvet, kuid on kasulikud ka selleks, et tuvastada, kust suunast tuleb heli. Selleks et vihma sisse ei sajak, oleks kasulik need augud torgata kasti

seest, nii et servad jääksid väljapoole turritama, ehkki see on muidugi inetu.

Ja viimasena lõika järelejäänud traat kolme eri mõõtu – viie-, kümne- ja viieteistkümmesentimeetristeks – juppideks ning painuta traatide mõlemad otsad konksudeks, mille külge saab asju riputada. Isiklikke esemeid võiks sul olla võimalikult vähe, kuid samas on esemeid, nagu näiteks raadio, kruus, termos, taskulamp, käterätik ja väike kotike pudi-padi jaoks, millest on miskipärast raske loobuda ja mille välja valimine nõuab üksjagu vaeva.

Kummisaabaste osas ei ole mul midagi erilist lisada. Peaasi, et neis poleks auke. Puldankotid tuleks puusale kinnitada, et need täidaks sinu keha ja kasti seinte vahele jääva vaba ruumi ning kast istuks hästi selga. Samuti on see vajalik selleks, et kast püsiks stabiilses asendis. Kui puldankotid asetada kolme kihina nii, et kasti sees olles jääb ettepoole pisut ruumi, siis on sul lihtne liikuda. Nii on mugav ka keha kergendada ja teha mitmesuguseid muid tegevusi.

A JUHTUM

Kasti tegemine on iseenesest lihtne ülesanne. Vähem kui tunniga on see valmis. Kuid selleks, et kast üle pea tõmmata ja hakata kastimeheks, läheb vaja märkimisväärselt rohkem julgust. Niipea kui keegi seab end sisse selles lihtlabases paberkuubikus ja astub linnatänavale, muutub ta monstrumiks, mis pole enam ei kast ega inimene. Kastimehest õhkub mingit ebameeldivat sapisust. Üsna sarnane sapisus avaldub ilmselt ka rahvale näitamiseks välja pandud huntmehe või reklaamitahvilil ilutsevas madunaises, aga ainult nii palju, kui on tarvis inimestelt piletiraha välja meelitamiseks. Kuid kastimehes peituva sapisusega niisama lihtne ei ole.

Näiteks sinu puhul olen ma kindel, et sa ei ole kastimeestest üldse midagi kuulnud. Ja ma ei pea silmas kuuldusi minust. Sest mina ei ole ju ainuke kastimees. Kuigi mingit statistikat pole olemas, on tõendeid selle kohta, et igal pool üle kogu meie maa varjab end üsna suur hulk kastimehi. Sellegipoolest ei ole ma kunagi kuulnud kedagi kastimeestest rääkimas. Miskipärast tavatseb maailm selles küsimuses oma suu kramplikult lukus hoida.

Kas sina oled näinud mõnda kastimeest?

Aitab nüüd juba küll teesklusest, et sa neist midagi ei tea. Ehkki kindel on see, et kastimeest on raske märgata. Ta on justkui rämps, mis on pühitud jalakäijate silla alla või avaliku tualeti ja trepikäsi vahele. Kuid jääda märkamatuks või olla nähtamatu pole üks ja seesama. Kuna kastimees ei ole sugugi haruldane nähtus, on sul tõenäoliselt olnud küllalt võimalusi mõnda neist näha. Kindla peale oled sinagi teda vähemasti üks kord märganud. Kuid ma mõistan väga hästi, kui sa ei soovi seda endale tunnistada. Sest sina pole ainus, kes näeb, aga teeb näo, nagu ei näeks. Ilmselt tekib ilma igasuguse tagamõtteta instinktiivne soov pilk mujale pöörata. Juhul kui keegi kannaks öösel päikesepillile või varjaks oma nägu maskiga, arvataks muidugi, et ta haub kurje kavatsusi. Või vähemasti peetaks teda üheks üsna pahatahtlikuks tüübiks. Pole siis ime, et kogu oma keha varjav kastimees äratav kahtlust.

Olgu kuidas on, kuid mis võiks selles olla nii meeldivat, et keegi hakkaks heast peast kastimeheks? Võib-olla tundub see sulle veider, kuid enamasti on sellel hämmastavalt lihtlabane põhjus. Kastimeheks hakkamise ajend võib olla niivõrd tühine, et esmapilgul ei tundu see üleüldse mingi põhjusena. Näiteks võib siinkohal tuua A juhtumi.

Ühel päeval asus üks kastimees elama otse A korteri akende alla. Kuigi A üritas teda mitte vaadata, nägi ta teda kuidagi iseenesest ikkagi. Ta püüdis kastimeest igati ignoreerida, kuid oli tema kohalolust siiski täielikult teadlik. Esmaste emotsioonidena valdasid A-d ärritus ja kimbatus, sest keegi oli illegaalselt tunginud tema territooriumile. Seejärel tekkis temas viha ja põlgus selle võõra keha vastu, mis oli end seal sisse seadnud. Siiski otsustas ta olla mõnda aega vagusi ja oodata, mis edasi saab. Ta lootis, et küllap võtab midagi ette mõni tema agara- test naabritest, kes alatasa näägutasid prügi teemal või mõnel muul põhjusel. Ootas, mis ta ootas, aga polnud märkigi sellest, et keegi oleks asjaga tegelema asunud. Kuna ta midagi muud välja mõelda ei suutnud, kaebas ta olukorrast kortermaja majahoidjale, kuid sellest polnud abi. Kastimeest oli näha ainult A korteri akendest ning see, kes suutis olla nii tähelepandamatu, ei soovinud muidugi mõista vabatahtlikult lahkuda. Kõik teesklesid hoolega, et nad teda ei näe.

Lõpuks pöördus A politseijaoskonda. Kui tulpinud politseinik palus tal kirjutada avalduse kahju tekitamise kohta, tundis A esimest

korda elus midagi hirmu sarnast. Ametnik nähvas talle irooniliselt: „Ja teie vist andsite talle sõnaselge käsu sealt jalga lasta, mis?“ Seepeale A vihastas ja tal ei jäänud üle muud, kui asuda ise tegutsema.

Teel politseijaoskonnast koju astus ta läbi sõbra juurest ja laenas temalt õhupüssi. Koju tagasi jõudnud, tõmbas ta ühe sigareti, rahunes maha ja vaatas nüüd aknast tolele mehele otse silma, ehkki seni oli ta piirdunud vaid silmanurgast piilumisega. Muidugi võis see olla täielik juhus, kuid ka kastimees oli kasti esiküljel oleva piiluava pööranud otse tema poole. Neid lahutas vaevalt kolm-neli meetrit. Justnagu tajudes A sisemist kimbatust, kaldus kast veidi küljele, nii et ava ees rippuv pool-läbipaistvast kilest kardin lahkes keskelt kaheks ja tõi kasti sügavusest nähtavale kahkjalt morni silma, mis A-d ainiti pörnitses. A kaotas enesevalitsemise. Ta rebis akna lahti, laadis õhupüssi ja võttis tüübi kirbule.

Aga mida sihtida? Niivõrd lähedalt võinuks ta kastimeest tabada otse silma. Aga sellest oleks võinud paksu pahandust tõusta. Tegelikult piisanuks talle ka väikesest õppetunnist, et ta enam oma nägu siinkandis ei näitaks. Samal ajal, kui A püüdis ette kujutada oma vastase asendit kasti ja aimata tema keha piirjooni, tundis ta, kuidas ikka veel päästikul olev sõrmeots muutus tundetuks ning sõrm hakkas tõmbema. Oleks palju parem, kui asi piirduks ähvardusega ja too tüüp lihtsalt lahkuks. Tal polnud tahtmist verd valada. Kuid teisalt ei saanud ta ka lõputult oodata. Sest kui teine oleks läbi näinud, et asi jääb vaid ähvarduseks, siis poleks mõtet sedalaadi heidutust teinekord enam proovida. Lähemata enam kauem oodata, hindas A vahemaad sihtmärgini. Ja taas täitis teda pulbitsev raev. Aeg kuumenes üle ja lahvas leekidesse. Ta vajutas täie jõuga päästikule. Seepeale kostis esmalt püssitorust ja seejärel kastist plaksatus, justnagu oleks vihmavarju käepidemega laksatud vastu märga püksisäärt.

Selsamal hetkel hüppas kast õhku. Ükskõik kui nutikalt seda materjali ka ei kasutaks, lainepapp on sellegipoolest vaid paber. Kuigi kartongi pealispind ilmutab survele märkimisväärset vastupanu, osutub ta nõrgaks, kui surve koondub ühte punkti. Ilmselt oli tinakuul tunginud otsejoones tüübi kehasse. Kuid kastist ei kostnud ühtki karjet ega vandesõna, nagu oleks võinud oodata. Pärast seda, kui kast oli korraks õhku hüpanud, seisis see taas vaikselt paigal, kuid tundus, justkui oleks seal sees toimunud äärmiselt aeglane liikumine. A oli pettunud. Ta oli sihtinud piiluava vasakust alumisest nurgast mitu head sentimeetrit

allapoole. Arvestuse kohaselt oleks umbes seal pidanud asuma õla-liiges, mis ühendab paremat käsivart õlaga. Kas tõesti oli ta kõhelnud nii kaua, et tema sihtmärk oli end vahepeal liigutanud? Kuid kast oli lasu järel siiski väga kõrgele õhku hüpanud. Järsku tekkis A-l eba-meeldiv kujutluspilt, et kastimees ei pruukinudki olla kasti sees tema poole näoga. Mehe alakeha oli üleni puldankottidesse mässitud, nii et oli võimatu täpselt öelda, millises asendis ta seal sees oli. Polnud välistatud, et ta ei istunud mitte rätsepaistes, vaid oli hoopis kägaras, põlved kasti sees poolviltu. Kõige halvemal juhul võis kuul lennata õlast mööda ja tabada kaelal unearterit.

A suu ümbrusesse tekkis ebamugav tuim sõõr. Justnagu unenäos jooksis ta trepist alla. Hinge kinni pidades ootas A, et kastis toimuks mingisugune liikumine. Aga ei midagi... Ei, ilmselgelt ta siiski liigutas end. Polnud kahtlustki, et kast kaldus õige pisut viltu, ehkki mitte nii kiiresti kui kella sekundiosuti, aga kiiremini minutiosuti liikumisest. Kas ta kukub ümber? Kasti seest kostis justkui niiske savi kriipimise häält. Äkitselt tõusis kastimees püsti. Ta oli ootamatult pikka kasvu. Kõlas laksatus, nagu oleks millegagi löödud vastu vettinud telki. Aeglaselt oma liikumissuunda muutes kõhatas kastimees madalahäälselt ning ajas end sirgu. Ta hakkas kõndima, kasti kergelt paremale ja vasakule õõtsutades. Tema puusad hoidsid imelikult tahapoole, aga võib-olla tundus see nii seetõttu, et ta kõndis ettepoole kookus. A-le näis, justnagu oleks kastimees midagi öelnud, kuid ta kõrv ei suutnud sõnu tabada. Kui kast jõudis maja ette tänavale, keeras ta lihtsalt ümber nurga ja kadus. A oli kõige rohkem pettunud sellest, et tal jäi nägemata kastimehe näoilme.

Võib-olla kujutas ta seda endale ette, kuid A-le tundus, et kohas, kust kastimees oli põgenenud, oli maapind tumedam kui mujal. Seal lebas viis sigaretikoni, mis olid talla all kustutatud, ja paberist punniga suletud tühi pudel. Pudeli sees oli näha kaht suurt ämblikku. Ehkki üks neist näis olevat kärvanud. Lisaks oli seal veel nutsakusse kärstutatud šokolaadipaber. Ja ka kolm suurt, pöidlasurest mustendavat plekki üksteise kõrval reas. Ta mõtles, kas need on vereplekid? Ei, see oli arvatavasti sülg või tatt. Otsekui kergendust tundes hirnatas A naerda. Tuli välja, et ta oli siiski oma tahtmise saanud.

Vaid umbes pool kuud hiljem oli A vahejuhtumi kastimehega juba peaaegu unustanud. Ainult tööle minnes tekitas rongijaama

viiv otsetee temas ebamugavustunde ning tolle kitsa raja vältimiseks muutis ta alateadlikult oma marsruuti. Sellegipoolest ei suutnud ta vabaneda harjumusest vaadata aknast välja hommikul kohe peale ärkamist ja esimese asjana pärast koju jõudmist. Ta oleks ajapikku ka sellest harjumusest vabanenud, kui ta ainult poleks otsustanud oma külmikut uuema vastu välja vahetada.

Muidugi mõista oli uus sügavkülmakambriga varustatud külmik pakendatud lainepapist kasti. Ja mis veelgi hullem – see oli just sobiva suurusega kast. Niipea kui sisu oli kastist välja tõstetud ja see tühjaks jäi, tuli kastimees A-le jälle meelde. Taas kuulis ta vihisevat heli – talle tundus, nagu oleks ta kuulnud kahe nädala eest välja lastud õhupüssi-kuuli plaksatust. A sattus ärevusse ja otsustas kasti minema visata. Kuid selle asemel pesi ta hoopis käed puhtaks, nuuskas nina ja kuristas äärmise püüdlikkusega korduvalt kurku. Võib-olla kummitas teda selle kuuli tekitatud heli, mis kaikus ikka veel tema kolbas, ning see ajas ta ajutegevuse sassi. Pärast seda, kui ta oli põgusalt ümbrust jälginud, tõmbas ta kardinad akna ette ja ronis ettevaatlikult kasti sisse.

Kastis oli pime ja seal heljus veekindla värvi magus lõhn. Miskipärast tundus talle seal sees kõik väga tuttavlikult õdus. See oli justkui kusagilt kaugelt pärit mälestus, mida ta ei suutnud täielikult hoomata. Ta oleks tahtnud niiviisi jäädagi. Kuid ei möödunud minutitki, kui talle tuli jälle mõistus pähe ja ta ronis kastist välja. Kerge ebamugavustundega otsustas ta kastist vabanemise mõnevõrra edasi lükata.

Järgmisel päeval, kui ta töölt koju jõudis, lõi ta mõrult naeratades noaga kasti sisse piiluava ja proovis kasti endale üle pea tõmmata nagu kastimees. Kuid ta võttis selle viivitamatult ära, ja seekord ilma mõru naeratuseta. Ta ei suutnud ka ise mõista, mis temaga toimub. Kuid tema südame äge põksumine ütles talle, et aset on leidmas midagi ohtlikku. Tal kargas hing täis ja ta lõi kasti tigidalt jalaga, mispeale see lendas toanurka. Aga ta ei löönud kasti siiski mitte nii tugevasti, et see oleks katki läinud.

Kolmandal päeval sai ta enesekindluse enam-vähem tagasi ning proovis piiluavast välja kiigata. Ta ei suutnud meenutada, mis oli teda eelmisel õhtul niivõrd ärritanud. Kindel oli see, et ta tunnetas mingisugust muutust. Kuid see võis olla hoopistükis meeldiv muutus. Ta arvas, et pilt, mis talle nüüd avaneb, ei ole enam okkiline ning

ümberringi paistab kõik sile ja ümar. Kuid kõik tema ümber, millega ta oli juba ammugi harjunud ja mis oleks pidanud juba olema täiesti kahjutu – plekid seintel, hoolimatult kuhja laotud vanad ajakirjad, kõvera antenniga väike televiisor, suitsukonisid üle ajavad tühjad maisi- ja lihakonservipurgid –, oli ootamatult okkiline, sundides teda taas enesele teadvustama pinget, mis tema alateadvust ahistas. Ta tundis, et võib-olla peaks ta hülgama oma tugevad eelarvamused kastide suhtes.

Järgmisel päeval vaatas A telekat, kast üle pea tõmmatud.

Alates viiendast päevast istus ta kodus viibides kogu aeg kasti sees, välja arvatud siis, kui ta sõi, keha kergendas või magas. Kui jätta kõrvale mõningane hingepiin, ei tundunud talle, nagu teeks ta midagi ebanormaalset. Otse vastupidi – ta tundis, et nii oli palju loomulikum ja hulga mõnusam. Talle näis koguni, et poissmehepõli, mida ta seni oli vastumeelseks pidanud, oli nüüd pöördunud hoopistükkis õnnistuseks.

Kuues päev. Pärast pikka ootamist jõudis kätte tema esimene pühapäev kastimehena. Ta ei oodanud kedagi külla ning tal polnud plaanis kuhugi minna. Hommikust alates kükitas ta kastis. Ta tundis ennast rahulikult ja pingevabalt, kuid midagi oli justkui puudu. Kui keskpäev oli möödas, mõistis ta viimaks, mida vajab. Ta läks linna ja tegi kiirelt sisseoste: ööpott, taskulamp, termos, piknikukomplekt, teip, traat, taskupeegel, seitse temperavärvi, lisaks igasugu toidukraami, mida sai süüa kohe, ilma valmistamata. Kui ta koju jõudis, tugevdas ta kasti konstruktsiooni teibi ja traadiga ning paigutanud ülejäänud kraami kasti, puged ta sinna sisse. A riputas taskupeegli kasti seinale piiluavast vasakule ja maalis seejärel taskulambi valgel temperaga oma huuled rohelisteks. Pärast seda tõmbas ta oma silmade ümber järjest suurenevad ringid seitsme vikerkaarevärviga, alustades punasest. Nüüd sarnanes ta nägu pigem linnu või kala kui inimese omaga. See tundus olevat justkui helikopteri pardalt avanev vaade lõbustuspargile. Ta nägi oma väikest kogu tulistjalu selle pildi sisse põgenemas. See näomaaling tundus olevat kastielu jaoks igati sobiv. Viimaks ometi oli temast saanud sisu, mis on kooskõlas pakendiga. Ta masturbeeris põgusalt, esimest korda kasti sees. Ja esimest korda vajus ta kasti sees seina vastu nõjatudes unne.

Ja siis, järgmisel hommikul, kui oli möödunud täpselt nädal, hiilis A välja tänavale, kast üle pea tõmmatud. Ja ta ei tulnudki enam tagasi.

Kui A-le saab üldse midagi ette heita, siis vaid seda, et ta oli ehk pisut rohkem kastimeestest teadlikum kui mõni teine. A-d ei saa pidada naeruväärseks. Kui sa kuulud nende hulka, kes on kasvõi korra oma mõtetes unistanud nimetute elanikega anonüümsest linnast, siis puudutab see ka sind, sest sel juhul varitsevad ka sind samasugused ohud nagu A-d. Selles linnas oleksid ukсед kõigile valla; isegi võõraste hulgas olles ei pea sa olema valvas; sa võid käia pea peal või magada teepervel, ilma et keegi sind hukka mõistaks; sa võid tänaval julgesti võõraid inimesi hõikega peatada; sa võid vabalt laulu lahti lasta, kui sul selleks tahtmine tuleb. Selles linnas võid sa seda kõike teha ja seejärel anonüümsesse massi sulanduda, millal iganes soovid. Kui sa seda kasvõi üks kord oled endale ette kujutanud, siis varitseb sind oht muutuda kastimeheks, nii nagu läks A-ga.

Sellepärast ei tohi kunagi ühtegi kastimeest püssiga sihtida.

TURVALISUS EELKÕIGE

Sulle võib tunduda, et ma kordan ennast, aga mina ise olen praegu kastimees. Ja ma kavatsen oma elust veidi kirjutada.

Just praegu teen ma märkmeid, varjudes vihma eest silla all, mida mööda kulgeb üle kanali riigimaantee number kolm. Minu just mitte kõige täpsem kell näitab hetkel viisteist või kuusteist minutit üle üheksa. Hommikust saadik on vihma sadanud ning must öötaevas lohistab oma sleppi maapinna kohal. Nii kaugemale, kui silm seletab, paistavad kalurite seltsile kuuluvad laod ja saematerjalide angaarid. Siin pole ühtegi elamut ega käi kunagi keegi. Siia ei ulatu isegi mõlemas suunas üle silla sõitvate kaubaautode esitulede valgusvihk. Minu lähimat ümbrust valgustab kasti lakke riputatud taskulamp. Võib-olla paistab just seetõttu roheline pastakaga kirjutatud tekst peaaegu mustana.

Mere ääres sadanud vihm lehkab täpipealt nagu koera hingeõhk. Uduvihma sajab igast suunast, justkui pritsiks pihustist, ja seetõttu pole see sugugi hea koht, kus vihma eest varju otsida. Silla kandetalad on liialt kõrged. Jah, vihma korral ei ole see sobiv varjualune. Igatahes ei valiks ükski kastimees ise sellist kohta ega aega. Näiteks kasvõi taskulambi kasutamine on lihtsalt kohutav raiskamine! Meiesugused inimesed, kes elavad tänaval, saavad peaaegu alati hakkama asjadega, mis me korjame